

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2023, sp. zn. 7 Tdo 243/2023, ECLI:CZ:NS:2023:7.TDO.243.2023.1

Číslo: 19/2023

Právní věta:

Podmínkou naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je existence některé z vad, vymezených v tomto ustanovení, která se musí týkat rozhodných skutkových zjištění, určujících pro naplnění znaků trestného činu (např. ve vztahu ke zločinu loupeže podle § 173 odst. 1 tr. zákoníku jsou to zejména skutková zjištění, z nichž vyplývá užití násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí pachatelem a jeho úmysl zmocnit se cizí věci). Tuto podmínku proto nemůže splnit tvrzení existence vad, týkajících se skutkových zjištění jiných, byť také významných pro rozhodnutí ve věci, která pro naplnění znaků trestného činu určující nejsou (ve vztahu k témuž zločinu např. skutkových zjištění ohledně konkrétní věci, které se pachatel zmocnil).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 12.04.2023

Spisová značka: 7 Tdo 243/2023

Číslo rozhodnutí: 19

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dovolání

Předpisy: § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. dovolání obviněného J. P. podané proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 27. 10. 2022, sp. zn. 9 To 301/2022, v trestní věci vedené u Okresního soudu v Břeclavi pod sp. zn. 2 T 65/2022.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Břeclavi ze dne 13. 7. 2022, č. j. 2 T 65/2022-208, byl obviněný J. P. uznán vinným v bodu 2. výroku o vině zločinem loupeže podle § 173 odst. 1 tr. zákoníku a v bodech 3. a 4. dvojnásobným přečinem maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku. Za to byl odsouzen podle § 173 odst. 1 a § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 3 let. Podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku byl pro

výkon tohoto trestu zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku mu byl současně uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel v trvání 2 let. Rozsudkem bylo rovněž rozhodnuto o vině a trestu ve vztahu ke spoluobviněnému R. G.

2. Rozsudek soudu prvního stupně napadl obviněný J. P. odvoláním, které Krajský soud v Brně usnesením ze dne 27. 10. 2022, č. j. 9 To 301/2022-241, podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítl.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Proti rozhodnutí soudu druhého stupně podal obviněný dovolání, v němž uplatnil dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. m) a g) tr. ř. s tím, že bylo rozhodnuto o zamítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku soudu prvního stupně, jímž byl uznán vinným a uložen mu trest, přestože již v řízení mu předcházejícím nastal stav spočívající v tom, že rozhodná skutková zjištění, která byla určující pro naplnění znaků trestného činu, byla ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů.

4. Konkrétně namítl, že některá skutková zjištění soudu prvního stupně, popsaná ve skutkové větě rozsudku, jsou v extrémním rozporu s provedenými důkazy. Poté, co poškozený opustil bar, měl využít jeho nepřítomnosti a vytrhnout ze stolu zásuvku, ve které byla v tzv. číšnickém fleku uložena tržba ve výši 8 000 Kč, kterou odcizil, a tím způsobil škodu ve zmíněné výši. Tyto skutkové závěry však z provedených důkazů nelze dovodit. Podle soudu pro ně svědčila výpověď poškozeného, protokol o ohledání místa činu, fotodokumentace, a také odborné vyjádření z oboru kriminalistika, odvětví trasologie. Pokud jde o výpověď poškozeného, žádné skutečnosti o uvedeném jednání obviněného neobsahuje, což je v souladu se zjištěním, že se v daný moment v baru nenacházel. Ani z protokolu o ohledání místa činu či z fotodokumentace nelze dovodit, že by vytrhl zásuvku a zmocnil se peněz z tzv. číšnického fleku. Z těchto důkazů může být zřejmý jen následek, nikoliv však to, kdo byl pachatelem. Pokud soud konstatoval, že je vyloučeno, aby peníze ze zásuvky vzala jiná osoba než obviněný, neboť ke skutku došlo v noční době v pracovní den, kdy lze v dané lokalitě B. očekávat minimální pohyb osob, dopustil se pouhé spekulace. Soud prvního stupně tak skutkové závěry stran odcizení tržby neměl podloženy žádnými důkazy a pouze si je domýšlel. Z důkazů, na které okresní soud odkázal, proto nebylo možné dovodit, že skutkový děj proběhl způsobem, jak jej popsal ve výroku svého rozsudku, a současně správné skutkové zjištění o tom, zda se obviněný zmocnil či nezmocnil tržby, jsou stěžejní pro naplnění znaků předmětného zločinu loupeže. Za nesprávný rovněž označil závěr o způsobení škody právě ve výši 8 000 Kč, neboť okresní soud vyšel pouze z výpovědi poškozeného, který uvedl, že tato částka měla být odcizenou tržbou. Soud nemohl mít za spolehlivě zjištěnou částku, která měla být odcizena.

5. Obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí Krajského soudu v Brně zrušil a přikázal tomuto soudu, aby věc znovu projednal a rozhodl. Současně navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265o odst. 1 tr. ř. přerušil výkon rozhodnutí spočívající ve výkonu trestu odnětí svobody.

6. Státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství ve vyjádření k dovolání uvedla, že obviněný opakoval obhajobu, kterou uplatňoval od počátku trestního řízení. Odmítla, že by existoval extrémní nesoulad mezi výsledky dokazování, z něj definovaným skutkovým stavem a jeho právním posouzením. Námitky obviněného byly pouhou polemikou s názorem soudů na to, jak je třeba ten který důkaz posuzovat a jaký význam mu připisovat z hlediska skutkového děje. Jednání obviněného bylo prokázáno zejména výpovědí svědka, poškozeného M. R., která korespondovala s protokolem o ohledání místa činu a s fotodokumentací, na které byly zachyceny následky jednání obviněného. Současně bylo prokázáno, že ze zničené zásuvky byla z tzv. číšnického fleku odcizena částka 8 000 Kč a bylo vyloučeno, že by peníze odcizil někdo jiný. Poškozený M. R. vyšel z baru ven, měl však přístupovou cestu do baru pod kontrolou. Policejní hlídka dorazila na místo činu za krátkou dobu. Částka 8 000 Kč byla zjištěna i provedenou inventurou. Jednání obviněného bylo podle státní

zástupkyně provedenými důkazy prokázáno.

7. Státní zástupkyně proto navrhla, aby Nejvyšší soud dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl, neboť jde o dovolání zjevně neopodstatněné.

8. Toto vyjádření bylo zasláno obhájci obviněného k možné replice, čehož však nebylo využito.

III.

Přípustnost a důvodnost dovolání

9. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) shledal, že dovolání je přípustné [§ 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř.], bylo podáno osobou k tomu oprávněnou, tj. obviněným prostřednictvím obhájce [§ 265d odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě k tomu určeném (§ 265e tr. ř.) a splňuje náležitosti obsahu dovolání (§ 265f odst. 1 tr. ř.).

10. Z obsahu dovolání je patrné, že jím obviněný prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř. s odkazem na § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. brojil toliko proti závěrům týkajícím se skutku popsaného v bodu 2. výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně, kvalifikovaného jako zločin loupeže podle § 173 odst. 1 tr. zákoníku. Podle skutkových závěrů soudu prvního stupně, akceptovaných soudem odvolacím, se obviněný uvedeného zločinu dopustil jednáním spočívajícím v tom, že dne 30. 9. 2021 v době kolem 3:00 hodiny v B. v baru S. B. po předešlých opakovaných požadavcích vyslovených jím a spoluobviněným R. G. na prodej a zástavu elektrokoloběžky, následně o půjčení finanční hotovosti, adresovaných poškozenému M. R., opakovaně poškozenému sděloval, že si peníze vezme, že ví, kde jsou, poškozenému nejméně 2x vyhrožoval, že ho zmlátí a peníze si vezme, se slovy „tak to uděláme postaru, já dopiju panáka, dobiju tě a všechno mi to dáš, stejně tomu nezabráníš“ vstoupil do prostoru za barem, udeřil poškozeného otevřenou dlaní do tváře, poškozený mu ani poté peníze nevydal, obviněný ustoupil o krok zpátky, dal si ruce za záda a chtěl odtud vytahovat nějaký předmět, což v poškozeném vyvolalo dojem, že obviněný vůči němu použije zbraň, proto bar S. B. opustil a přivolal Policii ČR, obviněný využil nepřítomnosti poškozeného v baru a vytrhl zásuvku, ve které byla v číšnickém fleku uložena tržba ve výši 8 000 Kč, kterou odcizil, dále poškodil strop baru, o kterémžto místě se domníval, že je zde umístěna finanční hotovost. Tímto jednáním tak poškozené společnosti M. L. způsobil škodu odcizením tržby ve výši 8 000 Kč a škodu poškozením ve výši 7 058 Kč.

11. Dále je především nutno zdůraznit, že dovolání není běžný opravný prostředek a neplní funkci „dalšího odvolání“. Dovolání je mimořádný opravný prostředek, který na rozdíl od odvolání není možné podat z jakéhokoli důvodu, ale jen z některého z důvodů uvedených v § 265b tr. ř. Konkrétní uplatněné námitky mají relevanci zákonného dovolacího důvodu jen za předpokladu, že mu odpovídají svým obsahem.

12. Obviněný uplatnil dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř. za užití § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., s odkazem na které je možné dovolání úspěšně podat, jestliže (mimo jiné, v daném konkrétním případě) bylo rozhodnuto o zamítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku soudu prvního stupně, jímž byl uznán vinným a uložen mu trest a již v řízení předcházejícím byla založena vada spočívající v tom, že rozhodná skutková zjištění učiněná soudem prvního stupně, která byla určující pro naplnění znaků trestného činu, byla ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů.

13. Tento v konečném důsledku uplatněný dovolací důvod, tedy podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., se vztahuje ke skutkovým zjištěním, respektive k procesnímu postupu soudů. Je naplněn v případech vad, týkajících se pro rozhodnutí rozhodných (tj. významných) skutkových okolností, které jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, a to - v případě tvrzeném obviněným - pokud tato

konkrétní skutková zjištění nevyplývají z žádného provedeného důkazu, a tedy se výsledek dokazování jeví jako naprosto nespravedlivý a věcně neudržitelný, neboť skutková zjištění, o něž se opírají vydaná rozhodnutí, jsou ve zjevném (tj. extrémním) nesouladu s obsahem provedených důkazů. Lze doplnit, že v dalších (obviněným netvrzených) alternativách může k naplnění tohoto dovolacího důvod dojít, jestliže jsou zmíněná rozhodná skutková založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy (případ důkazů opomenutých), což lze hodnotit jako porušení základních zásad ovládajících trestní řízení. Existence takových vad (a právě jen takových) by mohla naplňovat dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a odůvodnit mimořádný zásah do skutkových zjištění, která ale jinak (obecně) v řízení o dovolání nejsou předmětem přezkumné činnosti Nejvyššího soudu. Nejvyšší soud je totiž povolán primárně k posuzování otázek právních, přičemž v rámci dovolacího řízení poskytuje ochranu též před omezeným výčtem procesních vad majících povahu vad zmatečných, není ovšem obecnou třetí instancí zabývající se přezkumem v plném rozsahu. Nemá se zásadně (až na shora uvedené výjimky) zabývat otázkami skutkovými, neboť tak jeho role není koncipována.

14. Nejvyšší soud shledal, že dovolání obviněný založil na námitkách, které byly v podstatě opakováním jeho obhajoby z původního řízení a které byly postaveny na tvrzení, že soudy učiněná (některá) skutková zjištění nevyplývala z provedených důkazů. Konkrétně tvrdil, že část jeho jednání spočívající v tom, že využil v průběhu skutkového děje vyvolané nepřítomnosti poškozeného v baru, vytrhl ze stolu zásuvku, ve které byla v číšníckém fleku uložena tržba ve výši 8 000 Kč, a tuto odcizil, čímž způsobil škodu ve výši 8 000 Kč odcizením tržby, nebyla provedeným dokazováním prokázána, resp. z provedených důkazů nevyplývá, a to jak pokud jde o samotné odebrání peněz, tak pokud jde o výši částky. Současně Nejvyšší soud shledal, že zmíněné námitky obviněného pod uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. [za užití § 265bb odst. 1 písm. m) tr. ř.] ani pod jiný důvod dovolání podle § 265b tr. ř. nelze podřadit.

15. Obviněný se svým útokem popsaným v bodu 2. výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně dopustil zločinu loupeže podle § 173 odst. 1 tr. zákoníku, podle právní věty tím, že užil proti jinému násilí a pohrůžku bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci. V obecné rovině je nutné zdůraznit, že trestný čin loupeže podle § 173 odst. 1 tr. zákoníku je dokonán již užitím násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí proti někomu v úmyslu zmocnit se cizí věci, aniž by bylo třeba, aby tento úmysl byl uskutečněn. Tedy, i když pachatel po použití násilí dobrovolně upustí od uskutečnění svého úmyslu zmocnit se cizí věci, trestnost trestného činu loupeže nezaniká podle § 21 odst. 3 tr. zákoníku, protože čin byl již dokonán. Z hlediska naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu loupeže podle § 173 odst. 1 tr. zákoníku není rozhodná ani hodnota věci, není rozhodné ani to, že poškozenému nevznikla žádná majetková škoda, protože např. neměl žádnou věc u sebe, což je důsledkem toho, že § 173 tr. zákoníku chrání dva zájmy, a to jednak majetek, jednak svobodu rozhodování (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1731).

16. Pokud tedy obviněný brojil proti skutkovému zjištění (považoval je za neprokázané), popsanému ve skutkové větě výroku o vině a spočívajícímu v tom, že „využil nepřítomnosti poškozeného v baru a vytrhl zásuvku, ve které byla v číšníckém fleku uložena tržba ve výši 8 000 Kč, kterou odcizil“, nejde o rozhodné skutkové zjištění učiněné soudem prvního stupně, které by bylo určující pro naplnění znaků trestného činu loupeže podle § 173 odst. 1 tr. ř., jak požaduje § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Zločin loupeže obviněný, s ohledem na shora uvedené, dokonal tím, že užil proti poškozenému násilí a pohrůžku bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci, konkrétně (a zkráceně) tím, že po poškozeném požadoval pod různými záminkami peníze, opakovaně mu vyhrožoval, že ho zmlátí a peníze si vezme, že ví, kde jsou, a současně ho udeřil otevřenou dlaní do tváře. Tato rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků skutkové podstaty zločinu loupeže podle § 173 odst. 1 tr. zákoníku, ovšem obviněný v dovolání ani zmínkou nenamítal.

17. Skutková zjištění týkající se toho, že obviněný nakonec svůj úmysl zmocnit se cizí věci také uskutečnil, tedy že poté, co poškozený ze strachu opustil prostor baru, odcizil tržbu ve výši 8 000 Kč, jsou zjištěními, která jsou sice rovněž významná z hlediska procesu dokazování v trestním řízení [srov. § 89 odst. 1 písm. a), b) a c) tr. ř.] a návazně z hlediska celého rozhodnutí ve věci, neboť jsou součástí skutkového děje v jeho plné šíři a jsou jimi zjišťovány okolnosti mající vliv zejména na posouzení povahy a závažnosti činu, avšak, jak bylo řečeno, nikoli rozhodnými skutkovými zjištěními učiněnými soudem prvního stupně, která by byla určující pro naplnění znaků trestného činu ve smyslu § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

18. Pouze *obiter dictum* a zcela ve stručnosti Nejvyšší soud k obviněným vznesené problematice konstatuje, že i zmíněným momentem se soudy nižších stupňů řádně zabývaly, provedly v potřebném rozsahu dostatečné dokazování, aby na jeho základě učinily skutkové závěry, které našly odraz v tzv. skutkové větě odsuzujícího rozsudku soudu prvního stupně, jakož i v použité právní kvalifikaci. Přitom vycházely zejména z výpovědi poškozeného M. R. (který uvedl, že ačkoli bar ze strachu z obviněného opustil, měl přístupovou cestu k baru stále pod kontrolou a vyloučil, že by peníze odcizil někdo jiný), a z korespondujících dalších důkazů, zejména z protokolu o ohledání místa činu a z pořízené fotodokumentace, ze závěrů provedené inventury a z odborného vyjádření z oboru kriminalistika, odvětví trasologie, z něhož vyplynulo, že poškození vybavení baru bylo provedeno v souvislosti s odcizováním hotovosti. Nelze než konstatovat, že i tato část skutkového děje byla provedenými důkazy podložena a jakýkoli, natož zjevný rozpor zde absentuje.

IV.

Závěrem k podanému dovolání

19. Ze shora uvedených skutečností je namístě konstatovat, že dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř. s odkazem na § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. byl obviněným uplatněn jen formálně, ve skutečnosti jeho dovolací námitky neodpovídají ani jemu, ani žádnému jinému dovolacímu důvodu. Obviněný totiž namítal údajnou nesprávnost skutkových zjištění, avšak takových, která nemají povahu rozhodných skutkových zjištění, určujících pro naplnění znaků trestného činu, jímž byl uznán vinným.

20. S ohledem na shora popsané závěry Nejvyšší soud dovozuje, že dovolací argumentace obviněného nebyla podřaditelná pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., za případného užití § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř., ani pod jiný dovolací důvod podle § 265b tr. ř. Proto dovolání obviněného J. P. podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. odmítl. V souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. toto rozhodnutí učinil v neveřejném zasedání. Návazně nebylo ani namístě se zabírat návrhem obviněného na odklad výkonu napadeného rozhodnutí.